

➤ 'SLIM INVESTEREN' & 'UITLEGBAAR VEILIG'

Sinds 2004 draagt ORK met praktijkgerichte kennis en kunde bij aan het op orde krijgen en houden van de regionale keringen in ons land. Tijd om te stoppen? Zeker niet! Het programma is volgens programmatrekker Robin Biemans nog altijd actueel. Dit jaar ging fase IV van start. 'Slim investeren' en 'uitlegbaar veilig' zijn hierbij de sleutelbegrippen.

➤ Robin Biemans

Robin Biemans blikt nog een keer kort terug op de dijkafschuiving bij Wilnis in 2003. Het was een *wake up call* die duidelijk maakte dat we meer aandacht moesten besteden aan de regionale waterveiligheid. Die kwam er dan ook. In 2004 ging het Ontwikkelingsprogramma Regionale Waterkeringen (ORK) van start. Doel van dit programma: provincies en waterschappen handvatten geven bij de zorg voor, en het toetsen van keringen. Biemans: 'Mede dankzij ORK is er een doordachte systematiek ontwikkeld voor het aanwijzen, toetsen, verbeteren, beheren en onderhouden van regionale keringen. Deze systematiek wordt inmiddels met succes toegepast om de regionale keringen op orde te krijgen en het achterland daardoor veiliger te houden.' STOWA, de provincies en de waterschappen voeren het programma uit in opdracht van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen.

DOELMATIGHEID

Missie geslaagd, zou je zeggen. Of (nog) niet? Robin Biemans: 'We hebben met ORK al veel bereikt. Maar er is nog altijd behoefte aan het programma. Er zijn allerlei ontwikkelingen die ons dwingen na te blijven denken over een goede regionale-veiligheidsstrategie. Denk aan de introductie van de meerlaagsveiligheid, de overstap naar een nieuwe normeringssystematiek voor primaire keringen, maar ook klimaatverandering. Bovendien begrijpen we nog altijd veel *niet* over de sterkte van keringen. Hierdoor doen we voorzichtige aannames bij het berekenen van de sterkte. De vraag is of er daardoor niet te veel keringen worden afgekeurd, waardoor we onnodig versterken. Meer inzicht in de werkelijke sterkte draagt bij aan grotere doelmatigheid bij gelijke veiligheid. Daar blijven we aan werken.'

TUINDORP OOSTZAAN 14 JANUARI 1960

Eén van de onderwerpen waar in ORK IV voorzichtig over wordt nagedacht is een nieuwe veiligheidsbenadering. Maar waar vindt de huidige benadering eigenlijk zijn oorsprong?

Natuurlijk heeft de dijkdoorbraak bij Wilnis in 2003 mede vorm gegeven aan de benadering zoals we die nu gebruiken. Maar de oorsprong gaat nog veel verder terug, blijkt uit een onderzoek van STOWA, getiteld 'De veiligheidsbenadering van regionale keringen. Ontstaan, achtergronden(...)'. Daarvoor moeten we naar de Amsterdamse wijk Tuindorp Oostzaan. Op een koude winterochtend (14 januari) vindt een doorbraak plaats in een dijk langs een zijkanaal van het Noordzeekanaal. De hele wijk met meer dan 10 duizend bewoners loopt onder water.

Het onderzoeksrapport gaat dieper in op de relevante gebeurtenissen, acties en keuzen die ten grondslag liggen aan de huidige veiligheidsbenadering voor regionale waterkeringen. De opstellers geven inzicht in de karakteristieken van de huidige veiligheidsbenadering. Ook wordt een beeld geschetst van de wijze waarop deze

veiligheidsbenadering nu wordt toegepast. Het rapport eindigt met een vooruitblik op de lopende herbeschouwing van de huidige veiligheidsbenadering.

Meer weten? Het rapport 2020-07 kunt u downloaden op stowa.nl, onder 'Publicaties'.

Wat de kosten betreft: op dit moment zijn alle keringen een keer getoetst. En van de afgekeurde keringen is een groot deel versterkt. Volgens Biemans hebben waterschappen het gevoel dat de versterkingen van de resterende, afgekeurde keringen te grote kosten met zich meebrengen. Vooral als je die afzet tegen de waarde van het te beschermen gebied. 'De vraag is: wat doen we met dit soort versterkingsopgaven? Zijn er andere mogelijkheden om de keringen kosteneffectief op orde te houden? Daar kijken we in ORK IV naar. We werken onder meer aan een alternatief waarin het goed monitoren en meenemen van de werkelijke sterkte een belangrijke rol spelen bij het toetsen. Het gaat erom dat je op een slimme manier met je geld omgaat. Vandaar dat 'slim investeren' een van de sleutelbegrippen is in ORK IV.'

BREDERE KIJK

In ORK fase IV worden volgens Biemans tevens - zij het voorzichtig - de mogelijkheden verkend van een wat andere veiligheidsbenadering. 'De huidige veiligheidsbenadering is de IPO-normsystematiek. Keringen zijn daarin ingedeeld in vijf klassen, met oplopende veiligheidsnor-

men. Maar in plaats van normen voor de kering willen we naar een systematiek toe die meer redeneert vanuit een te beschermen gebied. Het doel van hoogwaterveiligheid is immers niet de sterkte van een kering, dat is het middel. Het doel is het waarborgen van de veiligheid van het achterliggende gebied. Misschien zijn er naast dijkversterking, andere, slimme mogelijkheden om dat te bereiken. Bijvoorbeeld het plaatsen van een gemaal met een grotere capaciteit. Daarbij zien we regionale keringen steeds meer als onderdeel van het totale watersysteem bij wat we doen. En door effecten van klimaatverandering zal dat watersysteem er de komende jaren mogelijk heel anders uit komen te zien. Daar bereiden we ons op voor.'

Tot slot nog even naar het tweede sleutelbegrip van ORK IV: 'uitlegbaar veilig'. Hoe zit het daarmee? Biemans: 'Veiligheid blijft voorop staan, maar we merken dat het steeds belangrijker wordt om inwoners uit te leggen hoe je daarvoor zorgt en hoe de relatie is met het gebied waarin ze zelf wonen en werken. Goed communiceren over de manier waarop je werkt aan waterveiligheid wordt steeds belangrijker. Vandaar 'uitlegbaar veilig'.'